

Bergen op Zoom, 5 april 2018

Advies van de informateur

Drs. Ing. A.B.M. (Ad) Verbogt

Aan de opdrachtgever de heer A.G.J. van der Weegen

1. Inleiding

Bergen op Zoom kent net als veel andere gemeenten in Nederland de traditie waarbij de lijsttrekker van de politieke partij, die de meeste stemmen heeft behaald bij de gemeenteraadsverkiezingen, het voortouw neemt bij de formatie van een nieuw college van burgemeester en wethouders.

Aan de formatie en onderhandelingen gaat een ronde van informatie vooraf. De lijsttrekker van de grootste partij, GBWP, heeft hiervoor mij als informateur aangesteld.

2. De opdracht

Aan mij, als informateur, is de volgende opdracht meegegeven:

- Onderzoek welke partijen in aanmerking komen voor het vormen van een stabiele coalitie.
- Inventariseer mogelijke besprekpunten voor de formatieronde.
- Doe aanbevelingen over het vervolgproces.

3. Het informatieproces

Laat ik beginnen met de opmerking te plaatsen dat de gesprekken met alle partijen én de burgemeester zeer open en constructief zijn gevoerd. Partijen hebben zich op geen enkel thema terughoudend opgesteld. Dit komt de kwaliteit van de informatieronde zeker ten goede.

Informele raadsvergadering d.d. 23 maart j.l.

Tijdens deze informele raadsvergadering heeft elke partij haar reflectie op de verkiezingsuitslag in de raad gedeeld. Daarbij zijn ook een aantal tips aan de informateur en aan de grootste partij meegegeven:

- het informatieproces zo transparant mogelijk houden;
- oog hebben voor de winnaars, ook voor links;
- ervoor zorgen dat de informatieronde uit meerdere gesprekken bestaat;
- zorg ervoor dat de grootste partij (GBWP) verbinding houdt met de kleinere, laat de afstand niet te groot worden.

Voor deze wensen heb ik gedurende het gehele informatieproces aandacht gehad.

Eerste ronde (27 en 28 maart)

Alle 10 partijen hebben in de eerste ronde de gelegenheid gehad om hun visie te geven op een aantal onderwerpen zoals:

- Eerste reactie op verkiezingsuitslag
- Ambitie om al dan niet in de coalitie deel te nemen
- Eerste en tweede voorkeur voor coalitie
- Het uitsluiten van partijen
- De top 3 speerpunten voor de komende 4 jaar
- Welke onderwerpen niet onderhandelbaar zijn
- Beschikbare wethouders kandidaten

Van alle gesprekken zijn gespreksverslagen gemaakt en geaccordeerd door de gesprekspartners. In de bijlage zijn de antwoorden op doorgenomen vragen kernachtig weergegeven.

Terugkoppelgesprekken eerste ronde (30 maart)

Iedere partij is in een persoonlijk gesprek bijgepraat over de stand van zaken en het vervolgproces. Verder is er ruimte gegeven om aanvullende vragen te stellen.

Tussenronde gesprekken (3 en 4 april)

Tijdens de tussenronde zijn verdiepende gesprekken gevoerd tussen GBWP met achtereenvolgens de partijen: CDA, VVD, Lijst Linssen en Groen Links.

Ik heb er voor gekozen om deze partijen *met* elkaar in gesprek te laten gaan zodat ik als informateur ook echt beeld en geluid krijg bij de te onderzoeken onderwerpen en de onderlinge relaties. In deze verdiepende gesprekken zijn onderwerpen, die een formatie mogelijk frustreren, uitvoerig behandeld. Op deze manier zijn wederzijdse verwachtingen aan de voorkant afgehecht.

Terugkoppelgesprekken met mijn advies (6 april)

Iedere partij is in een persoonlijk gesprek geïnformeerd over het uiteindelijk advies en het vervolgproces. Uiteraard is hier ook weer ruimte gegeven om aanvullende vragen te stellen.

4. Advies over een kansrijke coalitie

Een coalitie moet kunnen steunen op een meerderheid in de raad. Mijn opdracht luidt te onderzoeken welke partijen in aanmerking komen voor een stabiele coalitie.

Wat mij betreft is een stabiele coalitie gebaat bij een zodanige meerderheid in de raad dat zij niet van één of twee zetels afhankelijk is voor een meerderheid. Een tweede voorwaarde voor een stabiele coalitie is dat de collegeleden mét de fracties een goed team vormen en constructief (kunnen) samenwerken.

Daarnaast is het van belang dat partijen overlappend en complementair zijn in hun speerpunten.

Naast mijn eigen uitgangspunten en de adviezen vanuit de raad (d.d. 23 maart) kom ik tot de volgende samenstelling van de te vormen coalitie: GBWP – VVD – CDA – Groen Links.

Deze combinatie doet recht aan de verkiezingsuitslag en wordt door een meerderheid van de partijen als een van de opties genoemd. Daarnaast wordt met deze combinatie een brede coalitie gevormd. Bovendien vertegenwoordigt deze combinatie 20 zetels van de 33 zetels, een ruime meerderheid. Op inhoudelijk gebied zien we dat de programma's van deze partijen elkaar versterken én aanvullen.

De beoogde kandidaten wethouders en fractieleden vormen in deze samenstelling een sterk en stabiel team.

Gezien het feit dat de decentralisaties inmiddels zijn geland bij de gemeenten en er veel extra (vooral regionaal) werk is bijgekomen, is het verstandig meer menskracht in het college te mobiliseren dan nu het geval was. De meeste partijen hebben aangegeven dat het logisch is om naar 5 fulltime wethouders te gaan. Met 4 partijen is dat goed te realiseren.

5. Advies voor vervolg, de formatie

Het informatieproces is zorgvuldig en transparant verlopen. Mijn advies zou zijn om deze lijn voort te zetten in de volgende stappen:

1. Start met een bijeenkomst van de beoogde coalitiepartners om informatie achterstanden weg te werken. Op deze manier begint de formatie vanuit kaders waarbij iedereen hetzelfde beeld heeft.
2. Formuleer maatschappelijke effecten en laat een goede doorrekening maken. Maak na alle programma's, maatschappelijke effecten en doorrekeningen een integrale afweging.
3. Stel ambities van huidig beleid, indien nodig bij.
4. Beweeg mee met de planning en control cyclus van de gemeente
5. Begin pas met portefeuillevverdeling als er een inhoudelijk akkoord ligt.
6. Koppel tot slot de mensen (lees: wethouders) aan de portefeuilles. Op deze manier voorkom je de discussie over de persoon en staat de inhoud centraal

Stuur op het volgende eindresultaat: een doorgerekend "Beleidskader voor 4 jaar".

Tot slot geef ik nog een aantal onderwerpen mee die in het coalitie akkoord opgenomen zouden moeten worden, vanuit verschillende bronnen zoals de "Bouwstenennota Toekomstvisie 2025" en natuurlijk vanuit de informatie die ik in de gesprekken met de burgemeester en alle partijen heb gevoerd in deze informatieronde.

Ik adviseer u in het coalitieakkoord (ook) aandacht te schenken aan:

- Duurzaamheid met concrete maatregelen, een zogenaamde "doe -agenda"
- Bestuurlijke vernieuwing met daarin het streven dat de raad samen met het college als één hecht team gaat functioneren
- Economie en (duurzame) werkgelegenheid
- Economie, arbeidsmarkt en onderwijs
- Transitie van de zorg, de zorgeconomie in relatie tot werkgelegenheid
- Een duurzaam financieel beleid met oog voor afbouw van de schuldenlast
- Een levendige binnenstad
- Veilige leef- en woonomgeving en verkeersveiligheid
- Sociale samenhang en burgerparticipatie
- Samenwerking met strategische partners binnen de regio

En tot slot: stel jezelf continu de vraag wat in het *gezamenlijk* belang is voor de hele stad Bergen op Zoom.

BIJLAGEN

- **Matrixoverzicht uitkomsten gesprekken**

	Duiding verkiezingsuitslag	Partij in coalitie?	Eerste voorkeur	Tweede voorkeur	Partijen uitsluiten	Oppositie	Speerpunten	Niet onderhandelbare punten	Wethouderskandidaat?
Steunpunt	Winst (+1)	Ja, ambitie coalitiedeelname	GBWP VVD CDA Steunpunt	GBWP VVD CDA GroenLinks	Geen	-	- veiligheid - financiën - burgerparticipatie	Auvernepolder niet bebouwen	Ja.
SP	Winst (+1)	Nee, niet aan de orde. Eerst in de raad.	GBWP VVD CDA	GBWP VVD D66 Groen Links	Geen	Voorkeur voor oppositie met linkse flank.	-mens centraal stellen in sociaal domein -huisvesting -zegenschap	-	Nee
PvdA	Verlies (-1)	Ja, Bescheidenheid past, maar als nodig voor een meerderheid en van toegevoegde waarde dan wel deelname coalitie.	GBWP VVD Groen Links PvdA	GBWP VVD CDA PvdA	Geen	-	-werkgelegenheid - zorg, ouderenhuisvesting -kloof burgers en politiek	Geen	Ja
BSD	Verlies (-2)	Ja, Ambitie deelname vanwege nodige deelname van een rode partij aan de coalitie	GBWP VVD CDA BSD	GBWP VVD CDA Groen Links	Lijst Linssen	Niet traditioneel.	-klimaatadaptatie en hittestress -verbeteren solvabiliteit	Geen	Ja
Groen Links	Winst (+1)	Ja, ambitie om mee te doen, mits niet als bijlage.	GBWP VVD D66 Groen Links	GBWP VVD CDA Groen Links	Lijst Linssen, tenzij belangrijke punten uitgesloten kunnen worden.	-	-duurzaamheid -sociaal domein -zorg	-punten van duurzaamheid (concrete focus) -beknibbelen aan voorzieningen sociaal domein	Ja
D66	Verlies (-1)	Ja, minder evident dan vorige keer, wel ambitie.	GBWP VVD D66 Groen Links	GBWP CDA D66 Groen Links	Geen	-	- duurzaamheid in brede zin. - preventie binnen sociaal domein - investeringen openbare ruimte en omgevingswet	- financieel gezonde situatie bereiken.	Ja
CDA	Winst (+1)	Ja, Vanwege winst en stabiliteit coalitiedeelname	GBWP VVD CDA	GBWP VVD CDA GL of D66	Geen Wel samenwerking met specifieke persoon.	-	- niet bebouwen auvernepolder - duurzaam financieel beleid niet laten oplopen schuldenlast - organisatie minder bureaucratie - binnenstad aanpak	-vrij parkeren plein 13 pilot - geen industrie Auvernepolder	Ja

-	Duiding verkiezingsuitslag	Partij in coalitie?	Eerste voorkeur	Tweede voorkeur	Partijen uitsluiten	Oppositie	Speerpunten	Niet onderhandelbare punten	Wethouderskandidaat?
Lijst Linssen	Verlies (-1)	Ja, bestuurspartij	GBWP VVD LL	GBWP VVD LL Groen Links	Geen	-	1. volksgezondheid en zorg 2. Binnenstad 3. Werkgelegenheid (economische zaken)	-coffeeshops Wat nodig is om tot coalitie is ambitie en energie binnen hele team.	Ja
VVD	Gelijkgebleven	Ja, ambitie deelname coalitie	GBWP VVD Lijst Linssen PvdA	GBWP VVD CDA D66	Geen	-	-bedrijvigheid -OZB, niet meer verhogen dan inflatie -afbouw schuldenlast	Auvergnepolder is zwaarwegend punt vanwege realiseren bedrijvigheid	Ja
GBWP	Winst (+1)	Ja, GBWP is in de lead.	GBWP VVD CDA	GBWP VVD CDA Groen Links of D66	Geen partij Wel specifieke persoon	-	-duurzaamheid -economie en onderwijs -burgerparticipatie	-Auvergnepolder - wethouderskandidaten passen bij bestuursstijl	Ja